

Systém podpory žiakov v súlade s princípmi inkluzívneho vzdelávania

Ciele, poslanie a zameranie školy vychádzajú z princípov výchovy a vzdelávania ustanovených v § 3 zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „školský zákon“). Škola sa zároveň hlási k princípom inkluzívneho vzdelávania podľa § 3 písm. d) školského zákona, ktoré sú založené na rovnosti príležitostí, rešpektovaní individuálnych výchovno-vzdelávacích potrieb a osobitostí každého žiaka, ako aj na podpore jeho aktívneho zapojenia do procesu výchovy a vzdelávania.

*Systém podpory žiakov je založený na **podporných úrovniach definovaných v § 131 školského zákona*** a bližšie rozpracovaných metodickými usmerneniami Ministerstva školstva, výskumu, vývoja a mládeže SR. Jeho cieľom je vytvárať školské prostredie, ktoré podporuje rozvoj potenciálu každého žiaka, buduje kultúru rešpektu, spolupráce a bezpečných vzťahov a poskytuje primeranú podporu podľa individuálnych potrieb.

V súlade s princípom inkluzívneho vzdelávania podľa § 3 písm. d) zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) naša škola systematicky vytvára podmienky na vzdelávanie všetkých žiakov v rozsahu a kvalite zodpovedajúcej ich individuálnym výchovno-vzdelávacím potrebám, potrebám triedy i školy. Pri svojej činnosti uplatňuje inkluzívny prístup, ktorý rešpektuje jedinečnosť každého žiaka a podporuje jeho plnohodnotné zapojenie do výchovy, vzdelávania a života školy.

Na základe uvedených princípov a cieľov výchovy a vzdelávania ustanovenými v § 3 a § 4 zákona č. 245/2008 Z. z. (školský zákon) škola vytvára podmienky pre:

- dosahovanie maximálneho osobnostného a vzdelávacieho rozvoja každého žiaka,
- vytváranie bezpečného, podnetného, spravodlivého a rešpektujúceho prostredia,
- rozvoj pozitívnej školskej klímy založenej na vzájomnej úcte, spolupráci a otvorenej komunikácii,
- vzdelávanie žiakov bez ohľadu na ich sociálne, kultúrne alebo zdravotné zázemie,
- podporu individuálnych schopností, silných stránok a potrieb každého žiaka,
- rozvoj zodpovedného vzťahu k prírode, spoločnosti a okolitému prostrediu.

*Súčasťou systému podpory je aj **školský podporný tím (ďalej len „ŠPT“)**, ktorého činnosť vychádza z § 131 školského zákona a z § 21n a § 84a zákona č. 138/2019 Z. z. o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch v znení neskorších predpisov. ŠPT tvorí školský psychológ, školský špeciálny pedagóg, pedagogickí asistenti a ďalší pedagogickí alebo odborní zamestnanci školy podľa jej personálnych možností.*

Školský podporný tím úzko spolupracuje s vedením školy, triednymi učiteľmi, vychovávateľmi, ostatnými pedagogickými zamestnancami, rodičmi a žiakmi. Základným princípom tejto spolupráce je partnerský prístup k rodičom, ktorí sú pravidelne informovaní o poskytovanej podpore a aktívne zapájaní do plánovania a realizácie podporných opatrení v prospech svojho dieťaťa.

Hlavnými oblasťami podpory v súlade s § 131 školského zákona sú prevencia, výchovné a kariérové poradenstvo, rozvoj inkluzívneho vzdelávania, orientačná diagnostika, intervencia a krízová intervencia, reedukácia, metodická podpora a poradenstvo pedagogickým zamestnancom, rodičom a žiakom. Súčasťou týchto činností sú najmä preventívne programy a aktivity realizované v triedach, zamerané na podporu pozitívnej klímy, mediáciu po konfliktných alebo záťažových situáciách, podporu učiteľa počas vyučovania, besedy, diskusie, vzdelávacie aktivity pre rodičov a zamestnancov školy, ako aj ďalšie podporné činnosti.

V súlade s § 2 písm. h) školského zákona škola zabezpečuje **podporu výchovno-vzdelávacích potrieb všetkých žiakov** vytváraním podmienok, organizáciou a realizáciou výchovno-vzdelávacieho procesu spôsobom primeraným telesnému, psychickému a sociálnemu vývinu žiakov. Túto podporu poskytuje v úzkej spolupráci so školským podporným tímom (ŠPT), pričom:

- poskytuje všetkým žiakom podporu na podpornej úrovni 1. a 2. stupňa, najmä prostredníctvom preventívnych programov, ranných kruhov a pravidelných osobných i elektronických konzultácií rodičov s učiteľmi,
- zabezpečuje všetkým žiakom a ich zákonným zástupcom prístup k službám ŠPT v prípadoch, keď potrebujú individuálnu podporu pri zvládaní krízových alebo náročných životných situácií alebo pri rozvoji svojho potenciálu,
- vytvára podmienky na spoluprácu s odbornými zamestnancami centra poradenstva a prevencie (CPP), ktorí sa podieľajú na realizácii preventívnych aktivít, krízovej intervencie, skríningu a podpory, žiakov a ich rodičov v úzkej súčinnosti so ŠPT,
- podľa § 145a ods. 2 písm. t) školského zákona zabezpečuje preventívne aktivity zamerané na podporu fyzického a duševného zdravia, prevenciu rizikového správania, podporu úspešnej adaptácie žiakov na školské prostredie, rozvoj sebapoznania, primeraného sebahodnotenia, kritického myslenia, zvládacích stratégií, asertívneho správania, pozitívnych medziľudských vzťahov a schopnosti zvládať psychicky náročné situácie. Súčasťou preventívnych aktivít je aj prevencia šikanovania, verbálneho a fyzického násillia a extrémistických postojov,
- prostredníctvom pedagogického asistenta podporuje vyrovňovanie príležitostí žiakov a napomáha odstraňovať bariéry vo výchove a vzdelávaní v spolupráci so školským špeciálnym pedagógom a ďalšími odbornými zamestnancami školy,
- pravidelne monitoruje dochádzku, prospech a správanie žiakov prostredníctvom údajov z elektronickej triednej knihy a elektronickej žiackej knižky, realizuje skrínig rizikových faktorov a navrhuje systémové opatrenia na ich riešenie, pričom osobitnú pozornosť venuje napríklad adaptácii žiakov prvého ročníka základnej školy,
- priebežne informuje rodičov, žiakov a zamestnancov školy o podporných aktivitách prostredníctvom webového sídla školy, násteniek a elektronickej žiackej knižky (Edupage),
- pripravuje a aktualizuje školský poriadok v súlade s hodnotovým zameraním školy v spolupráci so žiakmi a radou školy.

Škola zároveň poskytuje špecifickú podporu žiakom, ktorí podľa § 2 písm. i) školského zákona majú špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby. Táto podpora vychádza z princípov inkluzívneho vzdelávania a je poskytovaná podľa individuálnych potrieb žiaka.

Podpora sa realizuje najmä:

- v rámci všeobecnej podpory prostredníctvom podporných mechanizmov školského vzdelávacieho programu, pričom učitelia vytvárajú prostredie založené na spolupráci, rešpekte, slobode, zodpovednosti, diferencovanom prístupe a primeranom hodnotení tak, aby žiak mohol napredovať bez potreby ďalších úprav,
- prostredníctvom individuálneho vzdelávacieho programu (IVP - vid' nižšie) podľa § 7a školského zákona, ktorý zahŕňa úpravu podmienok, obsahu, foriem, metód a prístupov

vo výchove a vzdelávaní s cieľom podporiť rozvoj schopností a osobnosti žiaka, dosiahnutie primeraného stupňa vzdelania a jeho úspešné začlenenie do spoločnosti,

- podľa § 145a ods. 2 písm. c) školského zákona zabezpečením činností zameraných na zmierňovanie alebo odstraňovanie prekážok vo výchove a vzdelávaní a na rozvoj pohybových schopností, zmyslového vnímania, komunikačných a kognitívnych schopností, sociálno-komunikačných zručností, emocionality a sebaobsluhy,
- vytváraním možností na relaxáciu a oddych pri zmyslovom preťažení v samostatnom priestore mimo triedy (napr. v knižnici) za prítomnosti pedagogického zamestnanca,
- podľa § 145a ods. 2 písm. f) školského zákona zabezpečením doučovania alebo cieleného učenia s cieľom dosiahnuť najvyšší individuálny kognitívny potenciál dieťaťa alebo žiaka,
- podľa § 145a ods. 2 písm. j) školského zákona realizáciou činností podporujúcich sociálne začlenenie žiaka,
- podľa § 145a ods. 2 písm. k) školského zákona realizáciou činností zameraných na predchádzanie predčasnému ukončeniu školskej dochádzky, najmä prostredníctvom hodnotenia potrieb a silných stránok žiaka a pravidelných neformálnych rozhovorov so žiakom a jeho rodinou,
- podľa § 145a ods. 2 písm. l) školského zákona poskytovaním špecializovaného kariérového poradenstva prostredníctvom kariérového poradcu školy v spolupráci s centrom poradenstva a prevencie (CPP). Cieľom je podpora žiaka pri rozhodovaní o ďalšom štúdiu a budúcom profesijnom smerovaní, poskytovanie informácií potrebných pre jeho rozhodovanie, ako aj zapojenie zákonného zástupcu do procesu kariérového rozvoja,
- podľa § 145a ods. 2 písm. s) školského zákona zabezpečením diétného stravovania (napr. bezlepkového alebo bezlaktózového) podľa individuálnych potrieb žiaka,
- spoluprácou s centrom poradenstva a prevencie (CPP), orgánmi Policajného zboru, orgánmi sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, poskytovateľmi zdravotnej starostlivosti a ďalšími odbornými inštitúciami s cieľom zabezpečiť komplexnú podporu detí a ich rodín.

Individuálny vzdelávací program (IVP) podľa § 7a zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) dopĺňa a upravuje školský vzdelávací program podľa individuálnych výchovno-vzdelávacích potrieb žiaka. Je vypracovaný na základe odborných odporúčaní centra poradenstva a prevencie a zahŕňa najmä:

- odborné vyšetrenie v centre poradenstva a prevencie (CPP), určenie špeciálnych výchovno-vzdelávacích potrieb (ŠVVP) a odporúčania na úpravu podmienok výchovy a vzdelávania,
- vypracovanie individuálneho vzdelávacieho programu v spolupráci s triednym učiteľom, školským podporným tímom a s informovaným súhlasom zákonného zástupcu žiaka,

- pravidelnú spoluprácu a konziliárne stretnutia podľa potrieb žiaka, zákonného zástupcu, učiteľov a členov školského podporného tímu v nadväznosti na odporúčania centra poradenstva a prevencie,
- možnosť poskytovania individuálnej alebo skupinovej špeciálno-pedagogickej a psychologической starostlivosti v priestoroch školy v pravidelných intervaloch alebo podľa aktuálnych potrieb,
- zabezpečenie alebo odporúčanie využívania špeciálnych učebných pomôcok, učebných materiálov, kompenzačných pomôcok a ďalších podporných opatrení počas výchovno-vzdelávacieho procesu,
- primerané úpravy organizácie vzdelávania, najmä úpravu rozvrhu, dočasné alebo čiastočné oslobodenie od povinnosti dochádzať do školy v prípadoch ustanovených právnymi predpismi, ako aj úpravu spôsobu hodnotenia alebo nehodnotenie vo vybraných vyučovacích predmetoch podľa platných právnych predpisov a odborných odporúčaní.

System podpory vzdelávania cudzincov

V súlade s § 146 zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) škola pri vzdelávaní žiakov – cudzincov poskytuje podporu zameranú najmä na úpravu obsahu vzdelávania a spôsobu hodnotenia, podporu adaptácie a psychosociálneho vývinu, pričom zohľadňuje úroveň ovládania vyučovacieho jazyka a riziká vo vývine žiaka.

Adaptačný proces prebieha podľa **Adaptačného programu žiaka základnej školy** (viď Príloha č. 1), ktorý upravuje podporu v sociálnej, emocionálnej a vzdelávacej oblasti, vymedzuje úlohy jednotlivých účastníkov adaptačného procesu a stanovuje časový rámec jeho realizácie.

Žiaci – cudzinci sú zaradovaní do príslušného ročníka rozhodnutím riaditeľa školy po zohľadnení úrovne ich doterajšieho vzdelania a ovládania štátneho jazyka.

Na podporu úspešnej adaptácie škola:

- podľa § 145a ods. 2 písm. e) školského zákona zabezpečuje kurz slovenského jazyka alebo inú formu podpory pri osvojovaní si vyučovacieho jazyka školy,
- podľa § 145a ods. 2 písm. f) školského zákona zabezpečuje doučovanie alebo ciele učenie s cieľom dosiahnuť najvyšší individuálny kognitívny potenciál dieťaťa alebo žiaka,
- počas adaptačného obdobia môže upraviť spôsob hodnotenia žiaka – cudzinca podľa jeho individuálnych potrieb. Podporný systém hodnotenia nastavujú pedagogickí zamestnanci v spolupráci so školským podporným tímom alebo odbornými zamestnancami centra poradenstva a prevencie (CPP),

- pri hodnotení žiaka v prvom a druhom školskom roku kladie dôraz predovšetkým na hodnotenie dosiahnutých vedomostí a zvládnutie učiva, pričom primerane zohľadňuje úroveň ovládania slovenského jazyka.

Zoznam príloh:

1. Adaptačný program žiaka v EZŠ
2. Adaptačný program žiaka v EZŠ - vstupný formulár